

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 16ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1999

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΥΠΟΔΟΧΗ

ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ ΚΥΡΙΑΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΛΑΓΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐρίτιμη κυρία Λαῖτου,

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν σᾶς ὑποδέχεται σήμερα στήν ὠραία αὐτὴ αἴθουσα μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ ὡς τακτικὸ αὐτῆς μέλος στήν προκηρυχθεῖσα ἔδρα τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας καὶ μὲ τὴν ἐκλογή σας ἐπαληθεύεται γιὰ δεύτερη φορὰ ἡ προοδευτικὴ τακτικὴ τῆς Ἀκαδημίας, νὰ ἐκλέγωνται ὡς τακτικά αὐτῆς μέλη καὶ προσωπικότητες τοῦ γυναικείου φύλου.

Ἐγκαταλείψατε, ἀγαπητὴ κυρία Λαῖτου, τὴν Ἀθήνα μετὰ τὸ πρῶτο ἔτος τῶν σπουδῶν σας στήν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἀφοῦ εἴχατε παρακολουθήσει συγχρόνως τὴν φωτεινὴ διδασκαλία τοῦ ἀειμνήστου Διδασκόλου Διονυσίου Ζακυθνοῦ. Αὐτὸς ὁ λαμπρὸς ἱστορικὸς στάλαξε στήν νεανικὴ σας ψυχὴ τὸ ἐπιστημονικὸ ἐκεῖνο νόημα πού σᾶς συνώδευσε πλέον σταθερά, τόσο κατὰ τὸ διάστημα τῶν πανεπιστημιακῶν σας σπουδῶν στὰ ἀξιόλογα πανεπιστήμια τῶν Η.Π.Α., ὅσο καὶ κατὰ τὴν μετέπειτα ἐντυπωσιακὴ ἀξιοποίηση τῶν ἐπιστημονικῶν σας συμβολῶν στήν πονεμένη πάντοτε γιὰ μᾶς Βυζαντινὴ Ἱστορία.

Ἄλλ' εἴχατε ἐπίσης συνειδητοποιήσει καὶ τὸ σημαντικὸ νόημα πού περιέκλειε ἡ γνωστὴ φράση τοῦ Nietzsche γιὰ τὴν ἱστορία: «τὴν ἱστορία, ἔλεγε, μόνον δυνατὲς προσωπικότητες εἶναι δυνατὸν νὰ βαστάξουν· τοὺς ἀδυνάτους τοὺς συνθλίβει ἡ ἱστορία ἐντελῶς». Καὶ κατωρθώσατε μὲ τὴν διεισδυτικότητά σας καὶ τὰς νέας μεθόδους πού ἐφαρμόσατε, νὰ δημιουργήσετε τὴν δυνατὴ ἐκείνη προσωπικότητα πού σᾶς ἐπέτρεψε νὰ ἀσχοληθῆτε μὲ πλεῖστα ὅσα κεντρικά θέματα τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας τὰ ὁποῖα εἶχαν μελετηθῆ ἐλάχιστα ἢ καθόλου, χωρὶς νὰ παραλείψετε νὰ ἐξετάσετε

και δικαιικα προβληματα εντονου ενδιαφέροντος, ὅπως και αὐτὸ πού πρόκειται νά διαπραγματευθῆτε στήν σημερινή ἐναρκτήρια ὁμιλία σας.

Εἶναι δὲ συγκινητικὴ ἡ διαπίστωση, ὅτι πραγματοποιήσατε τὴν ἐπιστημονικὴ φιλοδοξία πού εἶχατε: νά ἀποδειχθῆ δηλαδή ἡ παγκόσμια ἐμβέλεια τοῦ βυζαντινοῦ ὑποδείγματος στήν ἱστοριογραφία, και νά πειθοῦν οἱ ἱστορικοὶ γενικὰ ὅτι τὸ Βυζάντιο, ὡς ἱστορικὸ ὑπόδειγμα, ἐνδιαφέρει βαθύτατα τὴν παγκόσμια ἱστορία.

Οἱ εὐχὲς ὅλων μας σᾶς συνοδεύουν για τὴν συνέχιση και ἀπὸ τὴν νέα θέση πού καταλαμβάνετε τῆς ἀξιόλογης και διεθνοῦς προβολῆς ἐπιστημονικῆς σας πορείας.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ Κ. ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Ἀξιότιμε Κυρία Συνάδελφε,

Εὐχάριστο καθῆκον ἐπιτελῶ παρουσιάζοντας τὴ σταδιοδρομία Σας, τὰ ἐπιστημονικά Σας ἐπιτεύγματα και τίς ἄλλες διακονίες και προσφορές Σας.

Προέρχεσθε ἀπὸ τὸ ἐπιστημονικὸ φυτώριο τοῦ Διονυσίου Ζακυθνοῦ. Ἐκεῖνον διαδέχεσθε μὲ τὴν ιδιότητά Σας ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ἀναγορευθήκατε διδάκτωρ τοῦ Harvard και ἀμέσως διορισθήκατε Instructor στὸ ἴδιο Πανεπιστήμιο. Ἐκλεχθήκατε τὸ 1969 Assistant Professor, ἐπίσης στὸ Harvard, τὸ 1972 tenured Associate Professor στὸ Brandeis, τὸ 1975 τακτικὴ καθηγήτρια στὸ Rutgers. Στὸ ἴδιο Πανεπιστήμιο ἐλάβετε τὸ 1981 τὸν τίτλο τῆς διακεκριμένης καθηγήτριας (Distinguished Professor). Τὸ ἴδιο ἔτος ἐκλεχθήκατε τακτικὴ καθηγήτρια τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας στὸ Harvard. Ἀπὸ τὸ 1985 ἕως τὸ 1988 χρηματίσατε στὸ Harvard Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἱστορίας.

Τὸ 1989 τὸ Πανεπιστήμιό σας Σᾶς ἐμπιστεύθηκε τὴ διεύθυνση τοῦ Dumbarton Oaks, ὅπου λειτουργεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικότερα κέντρα Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν τοῦ κόσμου. Σ' αὐτὸ ὀργανώσατε διαλέξεις, σεμινάρια και διεθνεῖς συναντήσεις. Μόνη ἢ μὲ συναδέλφους Σας πραγματοποιήσατε τὰ ἀκόλουθα συνέδρια: «Ἡ Βυζαντινὴ Οἰκογένεια», 1989, «Τὸ Βυζάντιο ὡς Παγκόσμιος ὀργανισμός», 1990, «Ἡ ἐσωτερικὴ διασπορά στὸ Βυζάντιο», 1993, «Δίκαιο και κοινωνία στὸ Βυζάντιο, 9ος-12ος αἰῶνες», 1994, «Συναίνεση και βία στὸν γάμο και στὸν ἔρωτα», 1995, «Τὸ Βυζάντιο και οἱ Ἰταλοί, 13ος-15ος αἰῶνες», 1995, «Ἡ ἀριστοκρατία τῆς Μεσογείου κατὰ τὸν Μεσαίωνα», 1996, «Οἱ σταυροφορίες ἀπὸ τὴν ὀπτικὴ γωνία τοῦ Βυζαντίου και τῶν Ἰσλαμικῶν χωρῶν». Στὸ διάστημα τῆς θητείας Σας στὸ Dumbarton Oaks δημοσιεύθηκαν 36 τόμοι μὲ θέματα βυζαντινῆς ἱστορίας, φιλολογίας και τέχνης.

Τὸ Collège de France καὶ τὰ Πανεπιστήμια Paris I-Sorbonne καὶ Princeton Σᾶς κάλεσαν νὰ διδάξετε ὡς ἐπισκέπτρια καθηγήτρια.

Ἐπίσης ἔχετε δώσει διαλέξεις καὶ ὀργανώσει σεμινάρια σὲ διάφορα Πανεπιστήμια καὶ πολιτιστικὰ ἰδρύματα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλων χωρῶν.

Γιὰ διεξαγωγή ἐρευνῶν ἔχετε λάβει ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ τὸ πανεπιστήμιο Rutgers, τὸ πανεπιστήμιο Harvard (1964, 1965, 1966, 1971), τὸ Ἴδρυμα Guggenheim (1971-1972, 1979-1980), τὸ American Council for Learned Societies (1988-1989), τὴν American Philosophical Society, τὴν Ἑνωσὴ Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν, τὴν Τράπεζα Ἑλλάδος (ἀπὸ τὸ 1993).

Στὸ Max-Planck Institut für europäische Rechtsgeschichte ὀργανώσατε μὲ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Ἰνστιτούτου, καθηγητῆ D. Simon, πρόγραμμα μὲ θέμα: «Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου».

Ἐχετε λάβει μέρος σὲ πολυάριθμα διεθνῆ Συνέδρια.

Εἴσθε τακτικὸ μέλος τῆς Medieval Academy of America καὶ τῆς American Academy of Arts and Sciences.

Εἴσθε ἢ ἔχετε διατελέσει μέλος πολλῶν ἐπιστημονικῶν ἐταιρειῶν καὶ συμβουλίων.

Ἐχετε βραβευθεῖ ἀπὸ τὴν Association pour l'encouragement des Etudes grecques en France.

Εἴσθε Ταξιάρχης τοῦ ἑλληνικοῦ Τάγματος τῆς Τιμῆς.

Ἡ ἐργογραφία Σας περιλαμβάνει αὐτοτελῆ βιβλία, ἄρθρα καὶ βιβλιοκρισίες σ' ἐπιστημονικὰ περιοδικά, καθὼς καὶ πολλὰ λήμματα στὰ λεξικά The Dictionary of the Middle Ages καὶ Oxford Dictionary of Byzantium. Ὅρισμένα ἀπὸ τὰ ἄρθρα Σας εἴτε προετοιμάζουν εἴτε συμπληρῶνουν τὰ ἐκτενέστερα δημοσιεύματά Σας.

Μνημονεύω τοὺς τίτλους τῶν αὐτοτελῶν ἔργων Σας:

— Constantinople and the Latins: The Foreign Policy of Andronicos II 1282-1328, Harvard University Press, 1972, σελ. 360.

— Peasant Society in the Late Empire: A Social and Demographic Study, Princeton University Press, 1977, σελ. 332 (=ἑλληνικὴ ἔκδοσι βελτιωμένη, 1987, σελ. 449).

— Marriage, amour et pauvreté à Byzance, XI-XIIème siècles, 1992, Paris, Collège de France, σελ. 209 (βραβεῖο τῆς Association pour l'Encouragement des études grecques en France).

Ἐπίσης εἶχατε τὴν ἐπιμέλεια ἐκδόσεως (ἐνίοτε μὲ συνεκδότῃ) τεσσάρων συλλογικῶν τόμων:

— Charanis Studies: Essays in Honor of P. Charanis, New Brunswick, 1980.

— (μὲ τὸν H. Maguire) A World Civilisation, Washington, 1992.

— Consent and Coercion to Sex and Marriage in Ancient and Medieval Society, Washington, 1993.

— (μὲ τὸν D. Simon), Law and Society in Byzantium, Ninth, to Twelfth Centuries, Washington, 1994.

Ἔχετε τὴ γενικὴ ἐποπτεία ἑνὸς μεγάλου συνθετικοῦ ἔργου μὲ τὸν τίτλο «Οἰκονομικὴ ἱστορία τοῦ Βυζαντίου», πού βρίσκεται στὸ στάδιο τῆς προετοιμασίας καὶ στὸ ὁποῖο συνεργάζονται 37 ἐπιστήμονες ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμο. Ἡ ἴδια ἔχετε ἐτοιμάσει ἤδη τέσσαρα κεφάλαια.

Τὰ βιβλία Σας ἔχουν ἐπαινεθεῖ ἀπὸ γωστοὺς ὁμοτέχνους Σας γιὰ τὶς πολλὲς πρωτοτυπίες τους καὶ γιὰ τὴ στερεότητα τῶν πορισμάτων τους. Τὰ ἄρθρα Σας δημοσιευμένα σ' ἔγκυρα διεθνῆ περιοδικά, μνημονεύονται συχνὰ καὶ θετικὰ στὴ διεθνῆ βιβλιογραφία.

Ἐρευνήτρια ἀκαταπόνητη καὶ προικισμένη μὲ συνθετικὲς ἰκανότητες, ἔχετε προαγάγει τὴ Βυζαντινολογία σὲ διαφορετικοὺς θεματικοὺς τομεῖς, ἐπὶ πλέον δὲ τούτων ἔχετε δοκιμασθεῖ μὲ ἐπιτυχία ὡς ὀργανώτρια καὶ ὡς διευθύντρια.

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν Σᾶς κάλεσε νὰ λάβετε θέση ἐν μέσῳ τῆς ἐπιβραβεύοντας τὰ ἐπιτεύγματά Σας καὶ συνυπολογίζοντας τὸν ἐγνωσμένο δυναμισμό Σας.

Σᾶς εὐχομαι μακροήμερευση μὲ υἱεία, συνέχιση τῶν δραστηριοτήτων Σας μὲ ἀμείωτη ζωτικότητα, καὶ κάθε ἀτομικὸ ἀγαθό.